

Βρυξέλλες, 2 Ιουλίου 2026
(OR. en)

10047/26
ADD 1

LIMITE

CORLX 574
CFSP/PESC 841
CONOP 33
COTER 85
CONUN 100

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Θέμα: ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ προς υποστήριξη της εφαρμογής της απόφασης 1540 (2004) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τη μη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής και των φορέων τους σε μη κρατικούς φορείς - Παράρτημα

Έγγραφο έργου

Συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς υποστήριξη της εφαρμογής της απόφασης 1540 (2004) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τη μη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής και των φορέων τους σε μη κρατικούς φορείς

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Σύμφωνα με τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) κατά της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής που εκδόθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 2003 και η οποία έχει ως στόχο να προαχθεί ο ρόλος του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και να βελτιωθεί η ικανότητά του για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της διάδοσης, η ΕΕ στηρίζει σταθερά στην πορεία του χρόνου την εφαρμογή της απόφασης 1540 (2004) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και των επακόλουθων αποφάσεων του ΣΑΗΕ.

Από το 2006, η στήριξη αυτή παρέχεται μέσω διαδοχικών κοινών δράσεων του Συμβουλίου της ΕΕ και αποφάσεων του Συμβουλίου, οι οποίες εφαρμόζονται από το Γραφείο Αφοπλισμού των Ηνωμένων Εθνών (UNODA). Το UNODA έχει εντολή να παρέχει στήριξη στην επιτροπή του Συμβουλίου Ασφαλείας που συστάθηκε βάσει της απόφασης 1540 («επιτροπή 1540») και στην ομάδα εμπειρογνομόνων της και αποτελεί τον φορέα υλοποίησης του προγράμματος για έργα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προς στήριξη της απόφασης.

Το UNODA συμβάλλει καταλυτικά στην προώθηση και διευκόλυνση της αποτελεσματικής εφαρμογής της απόφασης 1540 σε παγκόσμιο, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Σύμφωνα με τις εντολές του, μεταξύ άλλων βάσει της απόφασης 1977 (2011) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, το UNODA παρέχει πλατφόρμες για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την απόφαση 1540, την ενίσχυση των εθνικών ικανοτήτων εφαρμογής και την προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας σε θεματικά και οριζόντια ζητήματα. Μέσω στενής συνεργασίας με την επιτροπή 1540, τα κράτη μέλη, διακυβερνητικούς οργανισμούς, εξειδικευμένους διεθνείς φορείς, περιφερειακούς και υποπεριφερειακούς οργανισμούς και την κοινωνία των πολιτών, το UNODA έχει σταδιακά επεκτείνει και προσαρμόσει τη στήριξή του για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών και προτεραιοτήτων των χωρών και των περιφερειών.

Η σημαντική συμβολή του UNODA στις παγκόσμιες προσπάθειες για τη στήριξη της εφαρμογής της απόφασης 1540 είναι επίσης εμφανής στον μεγάλο αριθμό των διεξαγόμενων δραστηριοτήτων. Μεταξύ 2011 και 2025, το UNODA στήριξε, διοργάνωσε ή συνδιοργάνωσε περισσότερες από 200 δραστηριότητες, υπογραμμίζοντας τον καίριο ρόλο του στην προώθηση των προσπαθειών εφαρμογής και παροχής βοήθειας σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο διαδοχικών αποφάσεων του Συμβουλίου της ΕΕ έχουν αποφέρει μετρήσιμα αποτελέσματα, συμπεριλαμβανομένων βελτιωμένων ποσοστών υποβολής εκθέσεων και ενισχυμένων εθνικών νομικών και θεσμικών πλαισίων για την εφαρμογή της απόφασης 1540 και των επακόλουθων αποφάσεων. Παρά την πρόοδο αυτή, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά κενά στην εφαρμογή σε πολλές περιοχές. Πολλά κράτη εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις που σχετίζονται με την ανάπτυξη νομοθετικών και κανονιστικών πλαισίων, τον διωπηρεσιακό συντονισμό, την τεχνική εμπειρογνωμοσύνη και τους περιορισμούς όσον αφορά τους πόρους.

Οι περιοχές προτεραιότητας που προσδιορίστηκαν για την πρόταση — Αφρική, Λατινική Αμερική και Καραϊβική, Ασία και Ειρηνικός — εξακολουθούν να υστερούν όσον αφορά την αποτελεσματική εφαρμογή της απόφασης 1540. Στην Αφρική, ενώ οι κίνδυνοι διάδοσης εξακολουθούν να είναι σημαντικοί και η απειλή που συνιστούν οι τρομοκρατικές ομάδες θεωρείται η πιο διαδεδομένη σε σύγκριση με άλλες περιοχές, μόνο ένα ποσοστό ελαφρώς μεγαλύτερο του ενός τρίτου των κρατών δηλώνει ότι έχει θεσπίσει βασικά θεσμικά και νομικά μέτρα. Συγκεκριμένα, επτά από τα οκτώ κράτη μέλη που δεν έχουν υποβάλει εθνική έκθεση στο πλαίσιο της απόφασης 1540 προέρχονται από την περιοχή. Ως εκ τούτου, η προτεινόμενη απόφαση θα δώσει προτεραιότητα και θα επεκτείνει την τεχνική βοήθεια και την ανάπτυξη ικανοτήτων με γνώμονα τη ζήτηση, συμπεριλαμβανομένης της νομοθετικής ανάπτυξης, η οποία παραμένει βασική προτεραιότητα. Στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική, το διακύβευμα είναι μεγάλο για την εφαρμογή της απόφασης 1540, ιδίως λόγω της ταχείας επέκτασης του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος και των συνεχιζόμενων κενών στα συστήματα ελέγχου των εξαγωγών. Περίπου τα μισά κράτη μέλη αναφέρουν ότι έχουν θεσπίσει μέτρα, αλλά η εφαρμογή παραμένει άνιση, με κατακερματισμένα νομοθετικά μέσα και ασυνεπή θεσμικό συντονισμό. Η προτεινόμενη απόφαση θα δώσει προτεραιότητα σε εξατομικευμένη νομική και τεχνική βοήθεια, η οποία θα συμπληρώνεται από ενισχυμένη περιφερειακή συνεργασία, για την προώθηση της ανάπτυξης και της θέσης σε λειτουργία των συναφών νόμων και κανονισμών. Στην Ασία και τον Ειρηνικό, το παράνομο εμπόριο και η χρηματοδότηση αγαθών που δεν υπόκεινται σε ρύθμιση και μπορούν να συντελέσουν στη διάδοση εξακολουθούν να αποτελούν σημαντική πρόκληση για την περιφερειακή ασφάλεια. Υπάρχουν πολλά μέτρα εφαρμογής, αλλά παραμένουν άνισα, με κενά στα νομοθετικά πλαίσια, τον διωπηρεσιακό συντονισμό και την ανταλλαγή πληροφοριών. Η προτεινόμενη απόφαση θα ενισχύσει τη νομοθετική συνδρομή και τη θεσμοθετημένη ανάπτυξη ικανοτήτων, μεταξύ άλλων με τη στήριξη της εφαρμογής των υποχρεώσεων ελέγχου των εξαγωγών και επιβολής βάσει της απόφασης 1540, προκειμένου να προωθηθεί η αποτελεσματική στρατηγική διαχείριση του εμπορίου.

Μια κοινή οριζόντια πρόκληση σε όλες τις περιοχές είναι οι επίμονοι περιορισμοί όσον αφορά τους πόρους: τα εθνικά σημεία επαφής για την απόφαση 1540 επηρεάζονται συχνά από υψηλό κύκλο εργασιών, περιορισμένη κατάρτιση και ανταγωνιστικές προτεραιότητες, γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη για βιώσιμη ανάπτυξη ικανοτήτων, στοχευμένη στήριξη των πόρων και ενισχυμένη διεθνή συνεργασία. Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων απαιτεί συνεχή δέσμευση που ενισχύει τις θεσμικές ικανότητες και προωθεί την ανάληψη ευθύνης σε εθνικό επίπεδο, προκειμένου να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των προσπαθειών εφαρμογής.

Επιπλέον, εξελίξεις όπως οι αναδυόμενες τεχνολογίες και οι μεταβαλλόμενοι κίνδυνοι διπλής χρήσης υπογραμμίζουν τη διαρκή συνάφεια της απόφασης 1540 και την ανάγκη για σταθερή και προσαρμοστική διεθνή στήριξη. Το έργο θα συμβάλει επίσης στις συνεχιζόμενες διεθνείς προσπάθειες για την προετοιμασία, για το 2027, της συνολικής επανεξέτασης της κατάστασης εφαρμογής της απόφασης 1540.

Η υπό εξέταση πρόταση μετατοπίζει την προσοχή στην παροχή άμεσης βοήθειας στα κράτη μέλη με γνώμονα τη ζήτηση, κατόπιν αιτήματος, σύμφωνα με τα διδάγματα τα οποία αντλήθηκαν από δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο προηγούμενων κοινών δράσεων και αποφάσεων του Συμβουλίου και τη συνολική επανεξέταση, το 2022, της απόφασης 1540 από την επιτροπή 1540, στην οποία τονίστηκε η ανάγκη βελτίωσης της ανταπόκρισης στα αιτήματα συνδρομής. Με βάση την πρόοδο που έχει επιτευχθεί και τις ανάγκες που έχουν προσδιοριστεί, η υπό εξέταση πρόταση αποσκοπεί στην περαιτέρω ενίσχυση της περιφερειακής ικανότητας και συνεργασίας, προωθώντας παράλληλα τις διαπεριφερειακές δραστηριότητες.

Η συνεχής δέσμευση της ΕΕ — μέσω νέας απόφασης του Συμβουλίου — θα έχει ουσιαστική σημασία για την παγίωση των επιτευχθέντων μέχρι σήμερα οφελών, τη διατήρηση της δυναμικής στην υλοποίηση των προσπαθειών και την περαιτέρω ενίσχυση των ικανοτήτων των κρατών μελών μέσω συνεπούς, μακροπρόθεσμης στήριξης.

2. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το προτεινόμενο έργο θα βασιστεί στα επιτεύγματα της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2023/654 του Συμβουλίου και προηγούμενων κοινών δράσεων και αποφάσεων του Συμβουλίου για τη στήριξη της εφαρμογής της απόφασης 1540, που υλοποιήθηκαν από το UNODA. Κατά περίπτωση, μπορούν να υλοποιούνται ειδικές δραστηριότητες με άλλους διεθνείς ή περιφερειακούς οργανισμούς. Ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) θα στηρίξει την υλοποίηση σχετικών δραστηριοτήτων στην αντίστοιχη περιοχή του στο πλαίσιο της προτεινόμενης απόφασης του Συμβουλίου, με τη διοχέτευση χρηματοδότησης για τις εν λόγω δραστηριότητες μέσω του UNODA.

Η εφαρμογή της προτεινόμενης απόφασης του Συμβουλίου της ΕΕ θα διέπεται από τις ακόλουθες αρχές:

- α) Βέλτιστη αξιοποίηση της πείρας που αποκτήθηκε και των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από προηγούμενες κοινές δράσεις και αποφάσεις του Συμβουλίου προς υποστήριξη της αποτελεσματικής εφαρμογής της απόφασης 1540·
- β) Ιεράρχηση των ειδικών αναγκών που προσδιορίζουν και των αιτημάτων που υποβάλλουν τα κράτη, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για ικανότητες, και παροχή βοήθειας και ανάπτυξη ικανοτήτων μέσω προσαρμοσμένων προσεγγίσεων με γνώμονα τη ζήτηση·
- γ) Ενθάρρυνση της ανάληψης ευθύνης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο για τις υποστηριζόμενες δραστηριότητες, με σκοπό τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και τη διατήρηση της θεσμικής ικανότητας·
- δ) Διασφάλιση της συμπληρωματικότητας, του συντονισμού και των συνεργειών μεταξύ του UNODA, της ΕΕ και των αρμόδιων διεθνών, περιφερειακών και υποπεριφερειακών φορέων που συμμετέχουν στη στήριξη της εφαρμογής της απόφασης 1540·

- ε) Επικέντρωση σε δραστηριότητες που έχουν επιδείξει συγκεκριμένα και μετρήσιμα αποτελέσματα, ιδίως όσον αφορά την ενίσχυση της εφαρμογής σε εθνικό επίπεδο, τη βελτίωση των μηχανισμών υποβολής εκθέσεων και συνδρομής, την ευαισθητοποίηση των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών και την προώθηση της διαρκούς δέσμευσης για την εφαρμογή της απόφασης 1540.
- στ) Ενίσχυση της ανταπόκρισης στις ευκαιρίες και τις προκλήσεις που θέτουν οι αναδυόμενες τεχνολογίες, η επιστημονική πρόοδος και οι μεταβαλλόμενοι κίνδυνοι διπλής χρήσης, στο πλαίσιο της απόφασης 1540· και
- ζ) Διασφάλιση της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου στις δραστηριότητες του έργου και προώθηση της συμμετοχής και του ηγετικού ρόλου των γυναικών σε δραστηριότητες και διαλόγους στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης απόφασης του Συμβουλίου.

3. ΣΤΟΧΟΙ

Με βάση την πρόοδο που έχει επιτευχθεί μέσω προηγούμενων αποφάσεων του Συμβουλίου της ΕΕ και τη συνολική επανεξέταση του 2022, το UNODA θα συνεχίσει να προωθεί την αποτελεσματική και καθολική εφαρμογή της απόφασης 1540 και των επακόλουθων αποφάσεων μέσω στοχευμένων και συντονισμένων μέτρων που αποσκοπούν στην ενίσχυση των εθνικών, υποπεριφερειακών και περιφερειακών προσπάθειών και ικανοτήτων εφαρμογής. Τα μέτρα αυτά θα επικεντρωθούν στην ανάπτυξη εθνικών ικανοτήτων, στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών σημείων επαφής, στη διευκόλυνση της τεχνικής και θεματικής συνδρομής για την αντιμετώπιση των κρατικών αναγκών και μέσω της διεθνούς συνεργασίας και της ενισχυμένης ευαισθητοποίησης των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών.

Όπως υπογραμμίζεται από τα αποτελέσματα των συνολικών επανεξετάσεων από το 2009, η ενίσχυση της εφαρμογής της απόφασης 1540 απαιτεί πολυετείς συντονισμένες προσπάθειες, προσαρμοσμένες στο περιφερειακό πλαίσιο και στις εθνικές ιδιαιτερότητες. Το πρόγραμμα θα δημιουργήσει και θα διατηρήσει δυναμική υλοποίησης για δραστηριότητες στο πλαίσιο προηγούμενων προτάσεων επιχορήγησης της ΕΕ μέσω πολύπλευρης προσέγγισης που περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Γενικός στόχος (αναμενόμενος αντίκτυπος)

Σύμφωνα με την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ κατά της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής, ο γενικός στόχος του προγράμματος είναι να συμβάλει στη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, στηρίζοντας τα κράτη μέλη στην πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο της απόφασης 1540, η οποία παραμένει πυλώνας της διεθνούς αρχιτεκτονικής για τη μη διάδοση.

Ο στόχος αυτός βασίζεται σε προηγούμενη στήριξη της ΕΕ που παρασχέθηκε μέσω των κοινών δράσεων 2006/419/ΚΕΠΠΑ και 2008/368/ΚΕΠΠΑ και των αποφάσεων 2013/391/ΚΕΠΠΑ, 2017/809/ΚΕΠΠΑ και 2023/654/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου.

Ειδικοί στόχοι

- α) Να ενισχυθούν οι εθνικές και περιφερειακές ικανότητες για την εφαρμογή της απόφασης 1540, μεταξύ άλλων μέσω της κατάρτισης, της ανάπτυξης ικανοτήτων, της τεχνικής βοήθειας και της διευκόλυνσης των αιτημάτων και των προσφορών συνδρομής·
- β) Να ενισχυθούν η ικανότητα, ο ρόλος και η αποτελεσματικότητα των εθνικών σημείων επαφής, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης του συντονισμού, της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών και της επιτροπής 1540 και μεταξύ των ίδιων των σημείων επαφής, για τη στήριξη της αποτελεσματικής εφαρμογής της απόφασης·
- γ) Να στηριχθούν η ανάπτυξη, η επικαιροποίηση και η πρακτική εφαρμογή εθελοντικών εθνικών σχεδίων δράσης για την εφαρμογή, κατόπιν αιτήματος των κρατών, και να διευκολυνθεί η επακόλουθη πρόσβαση σε εξατομικευμένη συνδρομή για την αντιμετώπιση των προσδιορισμένων κενών και αναγκών·
- δ) Να προωθηθεί η υποπεριφερειακή, περιφερειακή και διεθνής συνεργασία με σκοπό τη συμβολή στην ενίσχυση των συνεργειών, της συνοχής και της συμπληρωματικότητας κατά την εφαρμογή της απόφασης 1540·

- ε) Να βελτιωθεί η ευαισθητοποίηση των ενδιαφερόμενων αποδεκτών, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνητικών αρχών, των βουλευτών, του ιδιωτικού τομέα, της ακαδημαϊκής κοινότητας και της κοινωνίας των πολιτών, σχετικά με τις υποχρεώσεις και τη σημασία της πλήρους εφαρμογής της απόφασης 1540.
- στ) Να ενισχυθεί η ουσιαστική συμμετοχή του σχετικού κοινού, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, στις διεθνείς, περιφερειακές και εθνικές προσπάθειες εφαρμογής της απόφασης 1540.
- ζ) Να στηριχθούν η πρακτική εφαρμογή των σχετικών συστάσεων των συνολικών επανεξετάσεων του 2009, του 2016 και του 2022, καθώς και οι προετοιμασίες για τη συνολική επανεξέταση του 2027 και την εφαρμογή των αποτελεσμάτων της.

4. ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Συνολικό προσδοκώμενο αποτέλεσμα:

Ενισχυμένη εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο της απόφασης 1540 από τα κράτη μέλη.

Ειδικά αποτελέσματα:

- α) Αυξημένη ευαισθητοποίηση των εθνικών αρχών και της κοινωνίας των πολιτών σχετικά με τη σημασία της πλήρους και αποτελεσματικής εφαρμογής της απόφασης 1540·
- β) Βελτίωση και ενίσχυση των εθνικών νομικών, κανονιστικών και διοικητικών πλαισίων που σχετίζονται με την απόφαση 1540·
- γ) Ενίσχυση των θεσμικών και τεχνικών ικανοτήτων των σημείων επαφής και άλλων σχετικών εθνικών ενδιαφερόμενων μερών και ενίσχυση του διυπηρεσιακού συντονισμού·
- δ) Βελτίωση της ποιότητας, της πληρότητας, της συνέπειας και της έγκαιρης υποβολής των εθνικών εκθέσεων, των εθελοντικών σχεδίων δράσης και των σχετικών εγγράφων στην επιτροπή 1540· και
- ε) Ενίσχυση του συντονισμού, της συμπληρωματικότητας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ διεθνών, περιφερειακών και υποπεριφερειακών εταίρων.

5. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τον τρέχοντα κύκλο επιχορηγήσεων, το έργο αυτό επικεντρώνεται σε στοχευμένες εθνικές και υποπεριφερειακές δραστηριότητες, όπως ασκήσεις προσομοίωσης, και όχι σε περιφερειακές εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης μεγάλης κλίμακας.

Η συγκεκριμένη προσέγγιση επιτρέπει πιο πρακτική, εστιασμένη στήριξη ως ανταπόκριση σε συγκεκριμένα αιτήματα των κρατών μελών. Τα περιφερειακά σημεία επαφής θα εξακολουθήσουν να καταρτίζονται, προκειμένου να διευκολύνονται ο συντονισμός και η ανταλλαγή γνώσεων.

I. Ενίσχυση της ικανότητας των κυβερνητικών αξιωματούχων να εφαρμόζουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την απόφαση 1540

Δραστηριότητα 1Α: Θεματικά εργαστήρια και σεμινάρια ανάπτυξης ικανοτήτων

Θα διοργανωθούν θεματικά εργαστήρια και σεμινάρια ανάπτυξης ικανοτήτων ως απάντηση σε έως και πέντε αιτήματα συνδρομής από κράτη, με προτεραιότητα σε χώρες της Αφρικής, της Ασίας-Ειρηνικού, της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής. Οι δραστηριότητες αυτές θα συμπληρώσουν τη λειτουργία αντιστοίχισης της συνδρομής της επιτροπής 1540 και θα στηρίξουν τα κράτη στη λήψη πρακτικών και στοχευμένων μέτρων για την ενίσχυση της εθνικής εφαρμογής της απόφασης 1540. Τα εν λόγω εργαστήρια και σεμινάρια θα ενισχύσουν την ικανότητα των κυβερνητικών αξιωματούχων και τον διυπηρεσιακό συντονισμό, συμβάλλοντας στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο. Διεθνείς και περιφερειακοί οργανισμοί, καθώς και εμπειρογνώμονες επί του θέματος, μπορούν να κληθούν να παράσχουν κατάρτιση, να παρουσιάσουν νομοθετικά εργαλεία και να αλληλοενημερωθούν σχετικά προγράμματα παροχής βοήθειας.

Ανάλογα με τις εθνικές ανάγκες και πλαίσια, τα εργαστήρια μπορεί να αποσκοπούν στα εξής:

- Ευαισθητοποίηση σχετικά με την απόφαση 1540 και των επακόλουθων αποφάσεών της·
- Επανεξέταση των εθνικών νομικών και κανονιστικών πλαισίων και των μέτρων επιβολής για τον εντοπισμό κενών και τον προσδιορισμό δράσεων προτεραιότητας·
- Προσδιορισμός των εμπλεκόμενων εθνικών οντοτήτων και αποσαφήνιση των ρόλων και των αρμοδιοτήτων·
- Παροχή εξατομικευμένης τεχνικής βοήθειας για τη στήριξη της βιώσιμης εθνικής ανάπτυξης ικανοτήτων· και
- Αντιμετώπιση των αναδύομενων προκλήσεων και ευκαιριών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τις τεχνολογικές εξελίξεις, τους κινδύνους διπλής χρήσης και τις άυλες μεταφορές τεχνολογίας, κατά περίπτωση.

Δραστηριότητα 1Β: Κατάρτιση περιφερειακών σημείων επαφής

Τα σημεία επαφής λειτουργούν ως σύνδεσμοι μεταξύ της επιτροπής και των εθνικών αρχών και εκπληρώνουν τον ρόλο των εθνικών συντονιστών σε θέματα που σχετίζονται με την απόφαση. Ως εκ τούτου, τα στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης για τα σημεία επαφής 1540 συμβάλλουν καθοριστικά στην ενίσχυση της κατανόησης της απόφασης 1540, των υποχρεώσεων της για τα κράτη μέλη, καθώς και των προκλήσεων εφαρμογής και των ικανοτήτων που απαιτούνται για την αντιμετώπισή τους. Εν τω μεταξύ, δεδομένης της συχνότητας της περιτροπής των σημείων επαφής, καθώς και του εξελισσόμενου επιχειρησιακού περιβάλλοντος όσον αφορά την εφαρμογή της απόφασης 1540, η κατάρτιση των σημείων επαφής πρέπει να διεξάγεται τακτικά και με βιώσιμο τρόπο. Θα παρασχεθεί στήριξη για τέσσερα περιφερειακά προγράμματα κατάρτισης για εθνικά σημεία επαφής που θα οριστούν από τα κράτη. Η κατάρτιση θα ενισχύσει τις γνώσεις των σημείων επαφής σχετικά με την απόφαση 1540 και τις επακόλουθες αποφάσεις, θα αποσαφηνίσει τις αρμοδιότητες των κρατών, καθώς και τις διαθέσιμες ευκαιρίες συνδρομής και θα ενισχύσει την ανταλλαγή πληροφοριών, τη σύμπραξη και τη συνεργασία μεταξύ των σημείων επαφής, καθώς και μεταξύ της επιτροπής 1540 και των σημείων επαφής.

Δραστηριότητα 1Γ: Ασκήσεις προσομοίωσης

Θα διεξαχθούν δύο ασκήσεις επί χάρτου ή ασκήσεις προσομοίωσης (TTX) για να παρασχεθεί στα συμμετέχοντα κράτη πρακτική κατάρτιση βάσει σεναρίων σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης 1540. Οι ασκήσεις αυτές θα στηρίζουν την πρακτική εφαρμογή και επικύρωση των εθνικών πλαισίων, τον διυπηρεσιακό συντονισμό και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Οι ασκήσεις προσομοίωσης μπορεί να επικεντρώνονται σε σενάρια, τα οποία περιλαμβάνουν κινδύνους που σχετίζονται με τη διάδοση πυρηνικών, χημικών ή βιολογικών υλικών, και να εξετάζουν δραστηριότητες και φορείς παράνομων προμηθειών, διασυνοριακές μεταφορές ή προκλήσεις ελέγχου των εξαγωγών, ανάλογα με τις εθνικές και περιφερειακές προτεραιότητες. Οι ασκήσεις θα ενισχύσουν την επιχειρησιακή ετοιμότητα και θα ενισχύσουν τα διδάγματα από τις δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων και κατάρτισης.

II. Ενισχυμένη ευκαιρία για τα κράτη μέλη που χρειάζονται συνδρομή για να καλύψουν επαρκώς τις ανάγκες τους

Δραστηριότητα 2: Υποστήριξη της ανάπτυξης εθνικών σχεδίων δράσης και παροχή προσαρμοσμένης στις ανάγκες υποστήριξης

Τα εθελοντικά εθνικά σχέδια δράσης αποτελούν σημαντικό εργαλείο για τη στήριξη της εφαρμογής της απόφασης 1540. Επιτρέπουν στα κράτη να αξιολογήσουν τα κενά, να ιεραρχήσουν τα μέτρα εφαρμογής, να χαρτογραφήσουν τα ενδιαφερόμενα μέρη σε εθνικό επίπεδο και να εκτιμήσουν τους πόρους που απαιτούνται και τις ανάγκες για βοήθεια. Μέσω εξατομικευμένης και σταδιακής προσέγγισης, τουλάχιστον δύο κράτη θα λάβουν υποστήριξη, κατόπιν αιτήματος, για την ανάπτυξη ή την επικαιροποίηση εθελοντικών εθνικών σχεδίων δράσης, συμπεριλαμβανομένων του προσδιορισμού και της χαρτογράφησης των αναγκών για βοήθεια. Η υποστήριξη αυτή θα περιλαμβάνει την ιεράρχηση των μέτρων εφαρμογής, τον προσδιορισμό των απαιτούμενων πόρων και τη σύνταξη ή τη βελτίωση των αιτημάτων συνδρομής. Κατά περίπτωση, θα περιλαμβάνει επίσης ανάλυση των υφιστάμενων εθνικών νομικών πλαισίων για τον εντοπισμό κενών που μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω νέων ή πρόσθετων νομοθετημάτων ή ρυθμίσεων για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την απόφαση 1540. Επιπλέον, μετά την προβλεπόμενη ανάπτυξη και επικαιροποίηση τυχόν εθνικών σχεδίων δράσης, προβλέπεται συνεχής στήριξη, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα σχέδια εφαρμόζονται με συγκεκριμένο και σταθερό τρόπο.

Η δραστηριότητα θα στηρίζει τα κράτη στην ανάπτυξη εθελοντικών εθνικών σχεδίων δράσης με σαφείς στόχους, χρονοδιαγράμματα και συντονισμένες προσπάθειες, διευκολύνοντας τις αποτελεσματικές εταιρικές σχέσεις μεταξύ κρατών και παρόχων βοήθειας για τη συνολική εφαρμογή της απόφασης 1540.

III. Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης των εθνικών αρχών, του σχετικού κοινού και της κοινωνίας των πολιτών σχετικά με τη σημασία της πλήρους εφαρμογής της απόφασης 1540

Δραστηριότητα 3: Παραγωγή και διάδοση της γνώσης:

Θα δημιουργηθούν δύο εκροές με αντικείμενο την παραγωγή γνώσης, μεταξύ των οποίων δημοσιεύσεις, για τη διερεύνηση βασικών ζητημάτων που σχετίζονται με την εφαρμογή της απόφασης 1540. Οι εκροές αυτές θα αποσκοπούν στη συγκέντρωση εμπειριών και αποτελεσματικών πρακτικών, στην παροχή πληροφοριών σχετικά με τις αναδυόμενες τάσεις και προκλήσεις και στη στήριξη της τεκμηριωμένης χάραξης στρατηγικής και πολιτικής. Η δραστηριότητα θα ενισχύσει τη γνώση μεταξύ των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών για θέματα που σχετίζονται με την πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή των υποχρεώσεων που απορρέουν από την απόφαση 1540 και θα συμβάλει στο έργο της επιτροπής 1540 στους σχετικούς τομείς. Τα θέματα των προϊόντων με αντικείμενο την παραγωγή γνώσης θα βασίζονται στην παρακολούθηση των τάσεων, των κενών και των αναγκών εφαρμογής, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προσδιορίστηκαν στη συνολική επανεξέταση του 2022 και εκείνων που θα προσδιοριστούν στη συνολική επανεξέταση του 2027.

6. ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΡΟΛΟΙ

Το UNODA θα λειτουργεί ως φορέας υλοποίησης και θα συνεργάζεται με την επιτροπή 1540 και την ομάδα εμπειρογνομόνων της για τη διοργάνωση δραστηριοτήτων του προγράμματος.

Ως φορέας υλοποίησης, το UNODA θα διατηρεί στενή επικοινωνία με τον χορηγό, θα συγκαλεί συνεδριάσεις συντονισμού, θα καταρτίζει τακτικές περιγραφικές και οικονομικές εκθέσεις και θα παρέχει πολιτική και οργανωτική στήριξη στις οντότητες-εταίρους. Η εκταμίευση και η διαχείριση όλων των κονδυλίων του έργου θα πραγματοποιούνται σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών.

Με την απόφαση 1977 (2011), το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών κάλεσε την επιτροπή 1540 να συνεχίσει ενεργά τις επαφές με τα κράτη και τους σχετικούς διεθνείς, περιφερειακούς και υποπεριφερειακούς οργανισμούς για να προαχθεί η ανταλλαγή εμπειριών, διδαγμάτων και αποτελεσματικών πρακτικών στους τομείς που καλύπτει η απόφαση 1540. Στο πλαίσιο αυτό, οι περιφερειακοί συντονιστές της απόφασης 1540 του UNODA στην Αντίς Αμπέμπα και την Μπανγκόκ συνέχισαν να παρέχουν ισχυρή στήριξη για την εφαρμογή της απόφασης 1540 σε όλες τις περιοχές της Αφρικής και της Ασίας-Ειρηνικού για την πρόληψη των κινδύνων διάδοσης ΟΜΚ.

Το UNODA, μεταξύ άλλων μέσω των περιφερειακών κέντρων του, διατήρησε επίσης ισχυρές εταιρικές σχέσεις με διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς, προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι τα κράτη μέλη υποστηρίζονται επαρκώς για την εφαρμογή της απόφασης. Το UNODA θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τον ΟΑΣΕ, ο οποίος θα λάβει στοχευμένη χρηματοδότηση για την υλοποίηση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων εντός των συμμετεχόντων κρατών, σύμφωνα με την εντολή, τη γεωγραφική κάλυψη και την τεχνική εμπειρογνωμοσύνη του. Η συνεργασία αυτή θα βασιστεί στην ισχυρή περιφερειακή παρουσία του ΟΑΣΕ και στην καθιερωμένη εταιρική σχέση με τις εθνικές αρχές, ενώ ο συνολικός συντονισμός των έργων, η εποπτεία και η υποβολή εκθέσεων θα παραμείνουν υπό την ευθύνη του UNODA.

Το UNODA θα εξασφαλίσει τη συνοχή και τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των δραστηριοτήτων που υλοποιούνται απευθείας από το UNODA και εκείνων που διεξάγονται από τον ΟΑΣΕ μέσω τακτικού συντονισμού και ανταλλαγής πληροφοριών. Το UNODA θα ενοποιήσει τις συμβολές του ΟΑΣΕ στις συνολικές εκθέσεις του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων των ετήσιων οικονομικών και περιγραφικών εκθέσεων που υποβάλλονται στον χορηγό. Οι εν λόγω επίσημες εκθέσεις θα συμπληρώνονται από άτυπες επικαιροποιήσεις μεταξύ των δύο οντοτήτων μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, τηλεφωνικών διασκέψεων και ad hoc συνεδριάσεων συντονισμού, ανάλογα με τις ανάγκες. Η εν λόγω ενισχυμένη προσέγγιση περιφερειακής εφαρμογής επιτρέπει στο UNODA να εξασφαλίσει συλλογικές προσπάθειες και να μεγιστοποιήσει τις ευκαιρίες για συνέργειες.

Το UNODA θα συνεργάζεται και θα συντονίζεται επίσης με φορείς υλοποίησης άλλων συναφών προγραμμάτων και έργων που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως την πρωτοβουλία της ΕΕ για τα κέντρα αριστείας στον τομέα ΧΒΡΠ και το πρόγραμμα ελέγχου εξαγωγών P2P, καθώς και με έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο των ακόλουθων αποφάσεων του Συμβουλίου:

- Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2025/494 του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2025, προς υποστήριξη της Σύμβασης για την Απαγόρευση των Βιολογικών και Τοξινικών Όπλων, του προγράμματος μεταξύ των συνόδων της και των προετοιμασιών για τη δέκατη διάσκεψη αναθεώρησής της·
- Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2023/2705 του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2023, για την τροποποίηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2019/1296 προς υποστήριξη της ενίσχυσης της βιολογικής ασφάλειας και προστασίας στην Ουκρανία σε ευθυγράμμιση με την υλοποίηση της απόφασης 1540 (2004) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τη μη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής και των φορέων τους·
- Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2024/645 του Συμβουλίου, της 19ης Φεβρουαρίου 2024, προς υποστήριξη της ενίσχυσης της βιολογικής ασφάλειας και προστασίας στη Λατινική Αμερική στο πλαίσιο της εφαρμογής της απόφασης 1540 (2004) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τη μη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής και των φορέων τους.

7. ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Η εφαρμογή της εν λόγω προτεινόμενης απόφασης του Συμβουλίου θα απαιτήσει την ειδική παρουσία προσωπικού για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική, έγκαιρη και συντονισμένη άσκηση όλων των δραστηριοτήτων. Ως εκ τούτου, προτείνονται οι ακόλουθοι ρόλοι:

– **Ένας υπεύθυνος πολιτικών υποθέσεων στην έδρα του ΟΗΕ:**

Η Μονάδα Υποστήριξης 1540, στο πλαίσιο του Τμήματος Όπλων Μαζικής Καταστροφής του UNODA, θα διαδραματίσει ηγετικό ρόλο στην εφαρμογή του προγράμματος. Ο υπεύθυνος πολιτικών υποθέσεων της Μονάδας θα υποστηρίξει τη συνολική διαχείριση και εποπτεία του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων της εφαρμογής των σχετικών δραστηριοτήτων, του συντονισμού με τον ΟΑΣΕ για την υλοποίηση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων, της παρακολούθησης και αξιολόγησης του έργου, της εκπόνησης εκθέσεων για τον χορηγό και της τακτικής επικοινωνίας με τον χορηγό.

– **Ένας περιφερειακός συντονιστής με έδρα την Αντίς Αμπέμπα στην Αιθιοπία:**

Ο περιφερειακός συντονιστής θα είναι υπεύθυνος για την περαιτέρω δημιουργία πολιτικής βούλησης, την ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη ικανοτήτων μεταξύ των αφρικανικών κρατών, με σκοπό την ενίσχυση της εφαρμογής της απόφασης 1540, μεταξύ άλλων μέσω του εντοπισμού και της αντιμετώπισης των εναπομενόντων εθνικών κενών εφαρμογής.

Ο συντονιστής θα συνεχίσει να διασφαλίζει την ειδική ικανότητα προβολής και συμμετοχής στην Αφρική για την απόφαση 1540 και να παρέχει πρωταρχική στήριξη για την υλοποίηση εθνικών και περιφερειακών δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της εφαρμογής της απόφασης 1540 στην περιοχή.

8. ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η συνολική εκτιμώμενη διάρκεια υλοποίησης του έργου είναι 36 μήνες.

9. ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΕ

Το UNODA θα λάβει όλα τα κατάλληλα μέτρα για τη δημοσιοποίηση της χρηματοδοτικής στήριξης της ΕΕ για τις δραστηριότητες που υλοποιούνται στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης απόφασης του Συμβουλίου, εξασφαλίζοντας έτσι πλήρη ορατότητα και ευαισθητοποίηση σχετικά με τη συνεισφορά της ΕΕ. Τα μέτρα αυτά θα εφαρμοστούν σύμφωνα με το Εγχειρίδιο Επικοινωνίας και Προβολής για τις Εξωτερικές Δράσεις της ΕΕ που έχει δημοσιευθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Για τον σκοπό αυτό, το UNODA θα αναδείξει τον ρόλο της ΕΕ μέσω της κατάλληλης δημοσιότητας και προβολής, διασφαλίζοντας τη διαφάνεια της δράσης και αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους στόχους της παρούσας απόφασης, καθώς και σχετικά με τη στήριξη της ΕΕ και τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται. Όλο το υλικό που παράγεται στο πλαίσιο της άσκησης των δραστηριοτήτων δυνάμει της παρούσας απόφασης θα φέρει ευδιάκριτα τη σημαία της ΕΕ σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ σχετικά με την ακριβή χρήση και αναπαραγωγή της σημαίας.

10. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχοι του προγράμματος θα είναι τα κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών.

Το UNODA θα καταβάλλει προσπάθειες για να ενθαρρύνει τα κράτη-δικαιούχους να εξασφαλίσουν την ουσιαστική συμμετοχή των γυναικών σε όλα τα στάδια του έργου.